



TW-nytt



Conservare - Illuminare - Inspirare

Losje nr.22
Thomas Wildey

SEPTEMBER 1982

Redaksjon:
Daniel Moody, Erik Sundby

Overmester har ordet:

Kjære bror,

Jeg vil på denne måten, gjennom vår utmerkede avis, få ønske deg og din familie en vel overstått sommer. Det skulle vel i år være unødvendig å uttrykke håp om at sommeren har vært fin, og at vi nå kan ta fatt på høsten og dens logemøter, friske og uthvilte.

Jeg regner med at møteprogrammet er mottatt, og at de forskjellige datoer er kryssset av i kalenderen. Vi begynner den 14. september med et arbeidsmøte hvor først brødre av alle grader kan delta, for å avslutte med et kort møte i 3. grad, hvor nominasjon og valg av Storrepresentant finner sted.

Den 28. september har vi høstens første innvielse, hvor logen vil bli styrket med 2 nye brødre.

Forøvrig har vi forsøkt å legge opp til et godt høstprogram, med både interessante foredrag på klubaftenene samt gradtildelinger.

Jeg ber igjen, som jeg har gjort flere ganger før, at brødrene møter opp så ofte som mulig, for på denne måte å styrke vårt loge og dens arbeid.

OM.

ORDENENS OPPRINNELSE OG UTVIKLING. (7) Av Arne Gjerberg.

Ordenen i Norge.

I den tidligere kortfattede historikk om Ordenens grunnleggelse i Amerika med senere ekspansjon og overføring til andre land, går det som en rød tråd gjennom dette arbeide, de vanskeligheter Ordenen og enkeltpersoner hadde i sitt første arbeid med å bli godtatt, forstått og anerkjent av sine omgivelser.

Når vi ser bort fra selve overføringen og selve startfasen i Tyskland som ble foretatt av brødre med erfaring fra Odd Fellowlivet i Amerika, er det mangelfull kjennskap til Ordenens oppbygging og nødvendig informasjon om formål og ideinnhold til de som skulle være med i grunnleggelsen og sørge for dens vekst, den vanskelighetsfaktor som synes å være bøygen for nødvendig stabilitet så Ordenen kunne slå rot og få tilfredsstillende utvikling.

Om Ordenens innføring i Norge, er det få detaljer, og de som er, viser nettopp denne manglende kunnskap om formål, ideinnhold og organisasjon. Dette medførte misstro og fordommer som gjorde sitt til at Ordenen ble sett på som noe mindreverdige.

Det skulle bli Stavanger som ble prøvestedet for Ordenens innføring i Norge. Forretningsmannen Gustav Abrahamsen hadde gjennom sine reiser til København blitt kjent med Odd Fellowordenen og fattet interesse for den. Jeg lar en av Abrahamsens bekjente fortelle om selve innledningsfasen: "Høsten 1897 kom Abrahamsen til meg og spurte om jeg var villig til å være med å stifte en Odd Fellowloge. Han forklarte meg hva



dette var og at han aktet å gå inn i en loge i København." Abrahamsen ble så opptatt i Loge nr. 1 Danmark den 12/1-1898. Sannsynligvis fikk han samtlige logegrader under sitt opphold, men detaljer om dette fremkommer ikke noe sted. Da han så kom hjem til Stavanger, fikk han med seg 10 personer som hadde erklært seg villig til å være med. Den danske Stor Sire, Petrus Beyer, kom til Stavanger den 25/4 1898 hvor broderforeningen ble stiftet. Den 26/4 1898 ble lokaler innviet, Loge nr. 1 Noreg instituert og embetsmenn valgt og innsatt i sine embeter.

Logen fikk imidlertid ikke lang levetid. Allerede i april 1903 måtte den nedlegge sin virksomhet. På dette tidspunkt hadde logen 12 medlemmer. Etter logens nedleggelse møttes de noen ganger, men etterhvert ebbet det hele ut. Årsaken synes å være utilfredsstillende lokaleforhold med ettertermøter i et nærliggende hotell. Den vesentlige årsak antas allikevel å være mangelfull kunnskap om Ordenen i sin almindelighet, og formål og ideinnhold i særdeleshet. Ingen av dem hadde gjennom noen tid opplevet Odd Fellowmiljøet og fått den nødvendige erfaring.

Men selv om logen ble lagt ned, så var så langt fra ideen om Odd Fellow gått tapt, men den skulle skyte rot andre steder enn der hvor selve grunnleggelsen var foretatt.

En av brødrene, apoteker Fredrik Wolff, ble opptatt i Loge Noreg i 1899, men flyttet til Kristiania i 1901. Han var interessert i å ta opp tanken om en Odd Fellowloge i Kristiania, og da han i 1905 kom sammen med 2 hjemvendte norskamerikanere som begge var opptatt i ordenen i Amerika, ble de enige om å ta et initiativ med mulighet for å videreføre det arbeid som strandet i Stavanger. Fattigforstander Alfred Klerud sluttet seg til de 3, og det er ham vi idag kan takke for nedskrevne detaljer om det arbeidet som ble utført for å få tatt opp arbeidet igjen med innføringen av ordenen i Norge.

For egen regning leiet apoteker Wolff Brødr. Hals konsertsal, anmodet Stor Sire Petrus Beyer om å holde foredrag om ordenen og innviterte en rekke personer til å overvære møtet.

Ialt møtte 70 - 80 personer, men det ga ikke noe resultat, og saken ble igjen lagt på is. De 4 nevnte personer kom ofte sammen og ga ikke opp tanken om et Odd Fellow ordensliv i Norge. De skulle imidlertid få hjelp fra en helt uventet person som fra tidligere var frimurer og var Ordførende Mester i Frimurerlogen i Hamar. Det var historikeren og konservatoren Lange ved Eidsvoldsbygningen. Han hadde satt seg inn i Odd Fellow ordenens historie, var organisasjonsmann og hadde tatt interesse for ordenen, og fulgt dens fremskritt i andre land.

Han kontaktet Stor Sire Petrus Beyer og fikk fra denne anmodning om å sette seg i forbindelse med Wolff i Kristiania. I februar 1907 innkalte Lange til et møte i Fru Byes Hotel hvor Stor Sire Beyer var tilstede og orienterte om ordenen. Lange delte ut søknadsskjemaer, kom med skrivesaker og oppfordret alle til å fylle ut søknaden. Han ba om at søknaden måtte sendes til Wolff innen 2 dager. Bare noen dager senere fikk de som hadde fylt ut søknaden anmodning om å møte i Håndverkerforeningen den 7. mars for innvielse i ordenen. Stor Sire Beyer kom igjen opp fra København og et kontorvarelse i Håndverkerforeningen ble innviet for ordensbruk. Det møtte ialt 16 personer som ble innviet i Ordenen, og det er ganske interessant å sitere hva Klerud selv sier om anledningen: "Innvielsen med utstyr besto av blekk, penn, papir og bibelen samt det rituale som Stor Sire leste opp. Det kunne ikke bli annet enn problematisk og det hele var besørget på godt og vel en halv time." Noen større forståelse av hva ordenen sto for og hvilke oppgaver de gikk til hadde vel neppe noen av dem. Det er da også ganske betegnende hva en sa til Klerud etter innvielsen: "Har De noe slags greie på hva slags forening dette er?" For de fleste som overvar handlingen, måtte førsteinntrykket ha vært underlig. Noen stor opplevelse var det neppe, men Stor Sire Beyer hadde vel heller ikke mannskap til å kunne gi en fullverdig opplevelse til de som i alt vesentlig fikk sitt møte med ordenen for første gang.

Han har sikkert vært i tvil mange ganger når det var spørsmål om ordenens være eller ikke være, men han ga aldri opp når anmodningen om å være behjelpelig med å etablere ordenen i Norge kom.

Foreningen valgte h.r.advokat Sam. Johnson som formann og det skulle vise seg at dette var et heldig valg. Under hans ledelse vokste foreningen, og ved årets slutt hadde den 17 innviede brødre og 20 søkere. Det ble bestemt at den nye loge skulle institueres den 18.februar 1908 og Stor Sire Beyer kom igjen til Kristiania og ledet institueringen av logen, som den første tid nyttet lokalene i Frimurerlogen i det gamle Rådhus. Logens navn ble Norvegia og den fikk overdradd fribrevet til den tidligere loge Noreg

Stavanger. Ved starten hadde logen 37 brødre og i tillegg fikk den som medlemmer 12 brødre fra Stavanger.

Logens første valgte embetsmenn var: OM Sam Johnson, UM Fredrik Wolff, Sekretær Gurstad, Kasserer Sjøstedt og Skattmester Skabo-Brun.

Sam. Johnson var OM bare en periode da han etter denne tid ble utnevnt til Distrikt Dep. Stor Sire for Norge.

Dette vakte stridigheter og missnøye, men Sam.Johnson maktet å holde det hele samlet uten at bagateller skulle gå ut over logens vekst.

Allerede i 1911 hadde en del av brødrene dannet et aksjeselskap for å skaffe egne lokaliteter, og kjøpte eiendommen Kr.Augustsgt.6. Den ble ominnredet til formålet med logesal og selskapslokaler.

Den 23/8 1912 ble de nye lokaler innviet under ledelse av Sam Johnson og med besøk av de valgte Storembetsmenn fra Danmark.

Her hadde ordenen tilhold inntil den fikk sine nåværende lokaler i Stortingsgt. 28 i 1934.

Logen var underlagt den danske jurisdiksjon, og benyttet de danske ritualer.

Det var imidlertid ikke bare sin egen loge Sam Johnson arbeidet med Han tok også initiativet til å få Rebeccainstitusjonen innført i Norge. Rebeccaforeningen ble stiftet og den 28/5 1909 ble Rebekkaloge nr. 1 Sct.a Sunniva instituert med 27 søstre og 2 brødre.

La meg også nevne at det er Sam. Johnsons verk det rituale som brukes av Rebekkesøstrene ved de forskjellige trinn, og dette rituale brukes ialt vesentlig over hele Europa i Rebekkalogene.

På tross av ufred og vanskelige tider vokste ordenen i Norge og innen 1920 var det stiftet 10 loger og 1 leir. Under denne periode finner vi navn som Sam. Johnson, Joh.Middelthon, Gustav Eriksen, Olaf Hallan, Håkon V.Ruud, Harald Østreng og Edgar Otterbech som søkte ordenen og senere skulle bli de ledende krefter i det høyeste embete innen ordenen

Det er naturligvis mange flere uten de nevnte, men det er umulig å ta med alle de som har vært "arbeidsmaur" innen ordenen.

Allerede i 1913 ble Loge nr. 2 Eidsvoll og Rebekkaloge nr 2 Urania stiftet i Kristiania.

Den første verdenskrig ga noe stillstand, men fra 1918 kom det mer vind i seilene, og fra dette år og til 1920 ble det ialt instituert loger i Trondheim, Bergen, 2 i Stavanger. I 1919 i Kristiansund, Alesund og Haugesund og så i 1920 Loge nr. 10 St.Halvard.

Det sier seg selv at fra starten og frem til 1920 så var ønsket at ordenen så snart som mulig burde få sin egen Storloge, og styre utviklingen selv i Norge uten til enhver tid å gå om den Danske Storloge. Forutsetningen for å få egen storloge var imidlertid minst 10 loger og egen leir.

Noe større interesse for leirlivet synes ikke å fremgå av tilgjengelig historikk, men da nødvendigheten var der, bestemte 17 brødre seg til å reise til København og fikk seg tildelt samtlige leirgrader. Dermed var forutsetningen oppfylt og Leir nr. 1 Norge ble instituert den 22. november 1919.

Fra de norske loger og leiren samt de 2 Rebekkaloger ble det gjennom br. D.D.S.S Sam.Johnson fremsendt søknad til den Suverene Storloge om fribrev for instituering av egen storloge for Norge. Søknaden ble anbefalt av Stor Sire Petrus Beyer og han instituerte Storlogen i Norge den 7.august 1920.

Han innsatte følgende brødre som Storembetsmenn: Stor Sire: Sam. Johnson, Dep. Stor Sire: Gustav Eriksen, Stor Sekretær: br. C.S. Habberstad og Stor Skattemester: br. Joh. Haavaldsen. Den norske del av Odd Fellowordenen var blitt uavhengig, og arbeidsdagen kunne begynne med det ansvar til ledelse og utvikling som dette medførte. Bror Stor Sire Sam. Johnson døde i 1928 og ble etterfulgt av Gustav Eriksen i embetet

Utviklingen av ordenen i Norge fremover til 1940 var av heller mindre format. I denne periode ble det instituert 10 nye loger slik at vi ved krigsutbruddet i 1940 ialt hadde 20 loger. Orsaksforholdene var ganske sikkert vanskelige økonomiske tider med nedgang og arbeidsløshet.

Bror Johan Middelthon overtok i 1936 som leder og Stor Sire av ordenen. En dynamisk, vidsynt og klok personlighet som hadde de absolutte forutsetninger for å kunne utvide arbeidsfeltet for ordenens virke i Norge. Han skulle også få som oppgave å løse ordenen vel gjennom krigstid med okupasjon av fremmed makt og vanskelige indre anliggender fra norske myndigheter. Det skulle også bli han som etter krigens slutt fikk som oppgave å få ordenens virksomhet gjenopptatt og rekonstruert.

Logelivet under krigen lå helt nede, men brødrene møttes ved arbeide i egne sammenslutninger og holdt der ved fellesskapet sammen. Stor Sire Joh. Middelthon døde i 1949 og ble etterfulgt av Ingvald Haaland frem til storlogemøtet i 1950 da Olaf Hallan ble valgt til Stor Sire.

Interessen for ordenen viste seg å være tilstede, og kan vel beste karakteriseres ved at det i tiårsperioden 1948 til 1958 ble instituert hele 35 nye loger fordelt over det ganske land. Antallet loger var i dette år kommet opp i 56.

Rebekkaordenen hadde også en solid vekst og hadde i samme tidsrom kommet opp i et antall av 19 loger.

Stor Sire Hallan døde i 1957 og ble etterfulgt i embetet av bror Harald Østreng som fungerte frem til 1962 da bror Håkon V. Ruud tok over. Ordenens fremgang fortsatte og ved Storlogens 50 års jubileum var antall loger kommet opp i 77 og Rebekkaordenen 40 loger.

Ruud ble avløst som Stor Sire i 1966 da bror Edgar Otterbech overtok som leder av ordenen, og var i dette embetet frem til 1970.

Som ny Stor Sire etter 1970 ble valgt bror Arne Espelund, og han skulle bli i dette embetet i hele 12 år. Ved hans fratreden i 1982 er ordenen kommet opp i hele 104 Odd Fellow loger med et medlemstall på 9500 og 64 Rebekkaloger med et antall på 5500,- så det er ingen tvil om at det har vært "grotid" for ordenen i vårt land.

Ved Storlogemøtet i juni 1982 ble bror Erik Evjen valgt som Stor Sire og ny leder av ordenen.

* * * *
DET ER BLITT SAGT

at "mennesket er uheldelig religiøst. Mye taler for at dette utsagn er sant. Vi har alle en anelse av at det må være noe mer, at det må være en større og dypere sammenheng, at det må være en høyere makt og et liv etter dette. Det er noe i oss som undres, som higer mot det evige. Til alle tider har menneskene - på forskjellige måter - prøvet å sprengre grensene for sin tanke og forstand og trukket seg ut etter det overnaturlige og uforklarlige. Vår religiøse lengsel er et av de sterkeste vidnesbyrd om annsynligheten av at det finnes en guddommelig virkelighet. Den tyske teologen Peter Brunner har en gang sagt at: "man kan bare spørre etter Gud fordi Gud allerede står bak dette spørsmålet" Mange mennesker kommer dessverre ikke lenger enn til undringen og spørsmålene. Problemet for mange er at de ikke får det til å tro. Man kan jo ikke vite noe sikkert om Gud og det hinsidige og kristendommens sannhet kan jo ikke bevises.

